

Dr. Zeynep GÜLER ÖZER

**İFA YERİNE EDİM
İFA UĞRUNA EDİM**

**FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2025**

Aralık 2025

ISBN: 978-625-5697-91-2

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850) 441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com
bilgi@filizkitabevi.com
Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye’deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.’ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

**Her zaman bana destek olan
Annem Fahriye Güler,
Babam Ahmet Güler,
Kardeşim Barış Güler'e
ve
Seçtiğim ailem, sevgili eşim Erkin Can Özer'e**

SUNUŞ

Danışmanlığını yaptığım Dr. Zeynep Güler Özer'in "İfa Yerine Edim-İfa Uğruna Edim" konulu monografik çalışmasını sunmaktan büyük bir mutluluk ve memnuniyet duyduğumu dile getirmek isterim.

Gerçekten Dr. Zeynep Güler Özer'in kaleme aldığı konu, Borçlar Hukukunun en önemli alanlarından birini oluşturan "borcun ifası, ihlali ve sona ermesi" ile ilgili olup son derece teknik ve kuramsal yönü ağırlıklı olan bir çalışmayı öngörmektedir. Özellikle borcun ifası diğer iki, bu kavramı tamamlayıcı nitelikte konulara göre öğreti ve uygulamada nispeten daha az incelenmiş olup, yapılan bu çalışmada kanımca bu boşluk tamamlanmış ve doldurulmuş bulunmaktadır. Gerçekten, özellikle borcun ifası sanıldığıının aksine son derece çetrefil sorunları beraberinde getirmektedir. Bu nedenle yazar, zorunlu olarak sadece ifa ile sınırlı bir çalışma yürütmeyip bunun ötesinde, Borçlar Hukukunun diğer birçok konusunu da ele alıp incelemek zorunda kalmıştır. Bu doğrultudaki çabaları ve özenli çalışması, doktora çalışmasına ayrı bir renk kattığı gibi, bugüne kadar incelenmemiş birçok sorunun aydınlatılması sonucunu da beraberinde getirmiştir.

Kısaca ifa surrogatları olarak da anılan ifa yerine edim ve ifa uğruna edim kavramları Borçlar Hukukunun teorik değerlendirilmesi ve bu hukuka ilişkin sorunların çözümünde, özellikle borçlunun sahip bulunduğu ifa alanının genişletilmesi ve kendisine yeni birtakım olanakların sağlanması bakımından önem taşımaktadır. Yazarın da çalışmada belirttiği gibi özellikle zaman içinde oluşan ekonomik kriz dönemlerinin ifa üzerindeki etkileri bakımından söz konusu imkanların değeri ve önemi daha belirgin bir biçimde gözükmemektedir. Nitekim kronolojik açıdan bakıldığında zaman dahi ifa yerine edim uygulamasının Roma Hukuku dönemine kadar uzandığı ve uygulama alanı bulunduğu bilinmektedir. Ayrıca yukarıda kısaca değinilen saiklerle Kara Avrupası Hukuk Sisteminde yer alan kanunnamelerde de ifa surrogatlarına yer verildiği görülmektedir. Konunun taşıdığı özellikler, yazarı çoğu kez konuyla ilgili diğer bazı hukuki sorunların da ele alınmasına yöneltmiştir. Daha somut belirtmek gerekirse birçok konu ifa surrogatları üzerinden ele alınıp oradaki sorunların bazen uzun bazen kısa değerlendirilmesi zorunluluk olarak belirmiştir. Bütün bu sorunları Dr. Zeynep Güler Özer büyük bir maharetle ve özenle ele alıp değerlendirmiş ve özgün sayılabilecek birçok yeni görüşleri hukuk öğreti ve uygulamasına sunmuştur. Bu açıdan söz konusu tez çalışması her yönüyle tam bir akademik inceleme ve değerlendirme niteliğini taşımaktadır. Yazar, bu çalışması esnasında son derece titiz ve mükemmeliyetçi bir anlayış

bağlamında büyük emek sarfetmiştir. Danışmanı olarak bunu açıklamaktan büyük bir kıvanç duyduğumu iftiharla belirtmek isterim.

Yazar doktora tezlerinde genellikle aranmakta olan, konunun karşılaştırmalı hukuk açısından da değerlendirilmesi olgusunu da önemli ölçüde gözetmiştir. Bu bağlamda özellikle Alman Hukuku ve doğal olarak İsviçre Hukuku kendisine yol gösterici olmuştur. Özellikle konu, Alman Medeni Kanunu'nda yeteri ölçüde kendisine yer bulmuştur. Bütün bunlar tezde eksiksiz olarak işlenmiş ve değerlendirilmiştir. Sözü edilen tabloyu bir bütün olarak kurgulayıp sunmak kolay bir iş değildir. Dr. Zeynep Güler Özer büyük bir başarıyla bütün bu güçlüklerin üstesinden gelmiş ve sadece benim değil, diğer meslektaşlarımızın da büyük beğenisini kazanmıştır. Yazarın çalışma esnasında gösterdiği özen ve titizliği ve mükemmeliyeti arama eğilimi doğrultusundaki çabalarının tezin başarılı olmasında büyük katkısı olmuştur. Kuşkusuz bu yönüyle söz konusu çalışma hukuk hayatımızda büyük bir boşluğu dolduracaktır.

Dr. Zeynep Güler Özer'in çalışmasında sadece klasik görüşler değil, modern sayılacak görüşler de yer almaktadır. Yazar, her fırsatta ve imkân olduğu ölçüde özgün sayılabilecek kendi görüşlerini de cesur bir tarzda sergileyebilmiştir. Bu da kuşkusuz onun lehine önemli bir başarı göstergesidir. Ayrıca belirtmek gerekir ki tezde yer alan kaynakçanın zenginliği de dikkat çekicidir. Türk, Alman ve İsviçre Hukuku'nun temel eserlerinin yanı sıra başyapıt sayılabilecek ve artık klasikleşmiş ders kitapları ve diğer incelemeler değerlendirmeye bağlı tutulmuştur.

Dr. Zeynep Güler Özer'in sözünü ettiğim çalışmasını gururla takdim ederken bu çalışmanın Türk Hukuk öğreti ve uygulamasına önemli ölçüde katkılarda bulunacağına inanıyorum. Kendisini gerçekleştirmiş olduğu eseri nedeniyle yürekten kutluyor, aynı özen ve çabayla ileride yapacağı nice başarılı çalışmalarla ülkemiz hukukuna katkısını sürdürmesini yürekten diliyorum. Yolu aydınlık ve açık olsun.

Prof. Dr. M. İlhan Ulsan

Suadiye, 13 Aralık 2025

ÖNSÖZ

İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Doktora programı çerçevesinde hazırlanarak doktora tezi olarak sunulan bu çalışma, 8 Ocak 2025 tarihinde Prof. Dr. M. İlhan Ulusan (Tez Danışmanı), Prof. Dr. M. Turgut Öz, Prof. Dr. Atilla Altop, Prof. Dr. Haluk Nami Nomer ve Prof. Dr. Baki İlkey Engin'den oluşan jüri önünde savunulmuş ve oybirliği ile kabul edilmiştir.

Bu çalışma birçok insanın bana olan inancı ve desteği sayesinde ortaya çıkmıştır. Öncelikle böyle zor ve teorik bir konunun başarıyla altından kalkabileceğime inanan, yıllarca birlikte çalışmaktan ve asistanı olmaktan gurur duyduğum, bana olan güvenini her zaman hissettiğim tez danışmanım kıymetli Hocam Prof. Dr. M. İlhan Ulusan'a, asistanlığımın her aşamasında ve sonrasında bu tezin tamamlanma sürecinde bana verdiği destek ve öğrettiği her şey için çok teşekkür ederim.

Sevgili kürsü Hocalarım, asistanları olmaktan büyük mutluluk duyduğum Prof. Dr. M. Turgut Öz ve Prof. Dr. Atilla Altop'un bu çalışmanın ortaya çıkmasında katkıları çok büyüktür. Turgut Hocam çalışmamın her aşamasında sorduğum soruları bıkmadan cevaplamış, her çözüm bulmakta zorlandığım anda bana yol göstermiştir. Kendisine sonsuz sabrı için minnettarım. Atilla Hocam konuya ilişkin sorularımı cevaplamış, bana farklı bir bakış açısı sunarak çalışmamı zenginleştirmiştir. Hocalarıma emekleri ve değerli eleştirileri için çok teşekkür ederim.

Tez jürimde yer alan değerli Hocam Prof. Dr. Haluk Nami Nomer'e, çalışmam sırasında değerli zamanını ayırıp sorduğum soruları yanıtlayarak bana yol gösterdiği, eleştirileriyle çalışmama değerli katkılar sunduğu için minnettarım.

Koç Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde okuduğum yıllarda ders anlatımıyla bana Medeni Hukuk'u sevdiren, akademisyen olma isteğimi kendisiyle paylaştığımda sorularımı cevaplayarak ve kendi deneyimlerini paylaşarak bu isteğimi perçinleyen sevgili Hocam Prof. Dr. Baki İlkey Engin'in tez jürimde yer almış olması benim için ayrı bir anlam taşıyor. Hocam'a değerli zamanını ayırarak tez çalışmama yaptığı katkılar ve verdiği tüm emekler için çok teşekkür ederim.

Uzun yıllar birlikte çalıştığım değerli kürsü Hocalarım Doç. Dr. Cem Akbıyık, Doç. Dr. Fatih Gündoğdu, Dr. Öğr. Üyesi Cüneyt Bellican, Dr. Öğr. Üyesi Nihal Ural ve Dr. Öğr. Üyesi Güler Gümüşsoy Karakurt'a bana verdikleri destek ve gösterdikleri anlayış için çok teşekkür ederim. Çalışma sürecimde gerek tezime ilişkin sorularımı

VIII

cevaplayan gerekse manevi desteğiyle her zaman yanımda olan sevgili Hocam Dr. Öğr. Üyesi Özlem Acar Ünal'a çok müteşekkirim.

Kıymetli Hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Emine Mındız ve Dr. Öğr. Üyesi Muharrem Tütüncü, Roma Hukuku ve Ticaret Hukuku alanında aklıma takılan sorularda bana destek olmuş, uzmanlıklarıyla yol göstermiştir. Hocalarıma yardımlarından dolayı çok teşekkür ederim.

Birlikte çalışmış olmaktan mutluluk duyduğum kürsü arkadaşım Arş. Gör. Ayşe Ziyen Eren'e bütün bu süreçte yükümü azaltarak bana yardımcı olduğu, kafama takılan sorularda benimle tartışarak yeni fikirler verdiği için çok teşekkür ederim. Beraber geçirdiğimiz zamanda bana gösterdiği anlayış ve arkadaşlık için minnettarım.

Tez yazım sürecimde aklıma takılan sorularımı sabırla yanıtlayan, birlikte fikir yürüterek bana yol gösteren sevgili arkadaşlarım Arş. Gör. Dr. Gökhan Aykut'a ve Arş. Gör. Yıldız Diridiri'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde Deutscher Akademischer Austausch Dienst (DAAD) tarafından sağlanan bursla bir yıl süreyle Hamburg, Almanya'da araştırma yapma imkânı buldum. Çalışmamı ileriye taşımamı sağlayan DAAD'ye verdiği bu destek için çok teşekkür ederim. Bu süre içinde bana Hamburg Üniversitesi'nde araştırma yapma olanağı sağlayan ve orada geçen sürede Alman Hukuku'na dair kafama takılan soruları yanıtlayarak yardımlarını esirgemeyen Hocam Prof. Dr. Claudia Schubert'e, kütüphane kaynaklarından yararlanmak konusunda destek olan Andreas Knobelsdorf'a ve hem araştırmamla ilgili hem de Hamburg'ta bulunduğum süre içerisinde zorlandığım her konuda bana destek olan ve yol gösteren sevgili Hocam Dr. Ülkü Sezgi Sözen'e çok teşekkür ederim.

Hamburg'ta kaldığım sürede bana harika bir çalışma ortamı sağlayan, bir yıl boyunca araştırma yapma imkânı bulduğum Max Planck Uluslararası ve Karşılaştırmalı Hukuk Enstitüsü'ne, başta Elke Halsen-Raffel olmak üzere bizlere her zaman yardımcı olan Enstitü personeline çok teşekkür ederim. Enstitü'de geçirdiğim sürede bana destek olan, sonraki süreçte çalışmamla ilgili takıldığım noktalarda yol gösteren, bu eserin basım aşamasında da eleştirileriyle çalışmamı zenginleştiren sevgili arkadaşım Arş. Gör. Dr. Simge Saraçoğlu'na çok müteşekkirim.

Doktora çalışmam sürecinde 2211-A bursiyeri sıfatıyla Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu'nun (TÜBİTAK) tarafıma sağladığı mâlî destek için TÜBİTAK yetkililerine teşekkürlerimi sunarım.

Yıllarca kendisinden ders aldığım, bana Almancayı sevdirecek öğretici canım Ayşe Güvenir Hocam sayesinde bu çalışmada Alman ve İsviçre Hukuku'na ilişkin kaynaklardan faydalanabildim. Sevgili Ayşe Güvenir Hocam'a emekleri için çok teşekkür ederim.

Uzun yıllar aynı fakültede birlikte çalışma şansına sahip olduğum değerli dostlarım Dr. Öğr. Üyesi Serkan Seyhan'a, Arş. Gör. Dr. Beste Gemici Filiz'e ve Arş. Gör.

Merve Akbulut’a tez yazım sürecinde bana verdikleri destek ve her daim gösterdikleri dostluktan dolayı çok teşekkür ederim.

Bana her zaman güvenen ve desteklerini her zaman hissettiğim canım annem Dr. Fahriye Güler’e, sevgili babam Av. Ahmet Güler’e ve canım kardeşim Av. Barış Güler’e, bu süreçte bana verdikleri destek ve güven, gösterdikleri anlayış için ne kadar teşekkür etsem azdır. Beni sevgi ve anlayışla kucaklayan ikinci annem Gül Özer’e, ikinci babam Rıza Özer’e ve hem kardeşim hem de arkadaşım olan Dr. Utku Özer Stathoulis’a verdikleri destek ve bana gösterdikleri anlayış için sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

En büyük teşekkürüm doktora çalışmam boyunca en çok özveride bulunan, başaramayacağımı düşündüğüm her anda beni aksine ikna eden ve bu süreçte birlikte geçirebileceğimiz zamanlardan çalmış olmama rağmen hiç şikâyet etmeyen sevgili eşime. Her koşulda sonsuz sevgisi, sabrı ve desteğiyle yanımda olduğu için canım eşim ve en yakın arkadaşım Erkin Can Özer’e çok teşekkür ederim.

Bu kitabın hazırlanmasındaki yardımlarından ötürü başta Oğuzhan Oruç olmak üzere tüm Filiz Kitabevi çalışanlarına çok teşekkür ederim.

Dr. Zeynep Güler Özer

Kadıköy, Aralık 2025

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	V
ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ	XVII

§ GİRİŞ

I. Konunun Takdimi.....	1
II. İfa Kavramı ve Edime Uygun İfa Kuralı	3
A. İfa Kavramı	3
1. İfanın Konusu: Borçlanılmış Edim.....	3
a. Edim Kavramı.....	4
b. Edim Sonucu-Edim Fiili Ayrımı.....	6
c. Edimin Unsurları	9
aa. Belirlenebilir Olması.....	10
ab. İmkânsız Olmaması	12
ac. Emredici Hükümlere, Kamu Düzenine, Ahlâka ve Kişilik Haklarına Uygun Olması	14
2. İfanın Tanımı ve Özellikleri	17
3. İfanın Hukuki Niteliği	20
4. İfanın Hukuki Sonuçları	21
B. Edime Uygun İfa Kuralı	23
1. Kural.....	23
2. İstisna: İfa İkameleri.....	25

§ 1. BÖLÜM

İFA YERİNE EDİM

I. Genel Olarak	29
II. İfa Yerine Edimin Gelişimi	32
III. İfa Yerine Edimin Kazandırma Amacı (Causa).....	35
IV. İfa Yerine Edimin Hukuki Niteliği	36
A. İfa Yerine Edim Sözleşmesinin Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşler	37
1. Klasik Görüş.....	37
2. Real Sözleşme Görüşü.....	38
3. Edim Değiştirme Sözleşmesi Görüşü	39
4. İfa Sözleşmesi Görüşü.....	41
B. Görüşlerin Değerlendirilmesi ve Kanaatimiz	42
V. İfa Yerine Edim Sözleşmesi	48
A. Sözleşmenin Kurulması	48
B. Sözleşmenin Geçerliliği	56
1. Ehliyet	57
2. Şekil.....	59
3. Geçersizliğin Sonuçları	61
a. Asıl Borcun Geçersiz Olması	61
b. İfa Yerine Edim Sözleşmesinin Geçersiz Olması	65
C. Sözleşmenin İçeriği	69
1. Genel Olarak	69
2. Alacak Devri	73
3. Para Borcunun Kaydı Parayla Ödenmesi	75
4. Araç Satışı	87
5. Haczedilmiş Alacağın Ödeme Yerine Devri (İİK m. 120)	91
6. İnşaat Sözleşmesinde İş Sahibinin Ücret Ödeme Borcunun İfası.....	96
VI. İfa Yerine Edimin Hukuki Sonuçları	98
A. Genel Olarak	98
B. İfa Yerine Edimin Zapta Uğraması veya Ayıplı Olması Halinde.....	102
1. § 365 BGB Düzenlemesi.....	103

a. Ayıpsız Misliyle Değişim	105
b. Ayıp Oranında İndirim.....	105
c. Tazminat	106
d. Sözleşmeden Dönme	107
2. § 365 BGB Hükmüne İlişkin Eleştiriler	109
3. Türk-İsviçre Hukuku Bakımından Getirilen Öneriler ve Kanaatimiz	113
C. İfa Yerine Edimin İmkânsız Hale Gelmesi	119
D. İfa Yerine Alacak Devrinde Alacağın Mevcut Olmaması veya Borçlunun Ödeme Gücünün Bulunmaması	120
VII. İfa Yerine Edimin Benzer Kurumlarla Karşılaştırılması	124
A. Seçimlik Borç ile Karşılaştırılması	124
B. Seçimlik Yetki ile Karşılaştırılması	128
C. Teminat Amacıyla Edim ile Karşılaştırılması	134
D. Aliud İfa ile Karşılaştırılması	140
E. Yenileme ile Karşılaştırılması.....	140

§ 2. BÖLÜM

İFA UĞRUNA EDİM

I. Genel Olarak	149
II. İfa Uğruna Edimin Hukuki Niteliği.....	152
A. İfa Uğruna Edimin Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşler.....	152
1. Vekalet Benzeri İlişki Görüşü	152
2. Vekalet Benzeri İnançlı İşlem Görüşü.....	153
3. Atipik Sözleşme Görüşü.....	155
B. Görüşlerin Değerlendirilmesi ve Kanaatimiz.....	156
III. İfa Uğruna Edim Sözleşmesi	160
A. Sözleşmenin Kurulması	160
B. Sözleşmenin Geçerlilik Şartları.....	166
1. Ehliyet	166
2. Şekil.....	166
3. Geçersizliğin Sonuçları	167

a. Asıl Borcun Geçersiz Olması	167
b. İfa Uğruna Edim Sözleşmesinin Geçersiz Olması	169
C. Sözleşmenin İçeriği	171
1. Genel Olarak	171
2. Alacak Devri	172
3. Yeni Bir Yükümlülük Üstlenilmesi	177
a. Havale	177
b. Soyut Borç Tanınması	181
c. Kambiyo Senedi	183
d. Kredi Kartı ile Ödeme	193
e. Elektronik Ödeme Yöntemleri ile Ödeme	195
f. Taşınmaz Satışlarında Yüklenicinin Bağımsız Bölüm Devri	196
D. Tarafların Hakları ve Borçları	197
1. Genel Olarak	197
2. Borçlunun Hak ve Borçları	197
a. Borçlunun İkame Edimi Devir Borcu	197
b. Borçlunun Def'i Hakkı	198
c. Borçlunun Mahsuptan Artan Miktarı Talep Hakkı	206
d. Borçlunun Paraya Çevirme Masraflarına Katlanma Borcu	207
3. Alacaklının Hak ve Borçları	208
a. Alacaklının İfa Uğruna Edimi Talep Etme Hakkı	208
b. Alacaklının Paraya Çevirme Borcu	208
c. Alacaklının Bakım ve Özen Yükümlülüğü	212
d. Alacaklının Asıl Alacağa Başvurma Hakkı	215
e. Alacaklının Hesap Verme Yükümlülüğü	217
IV. İfa Uğruna Edimin Hukuki Sonuçları	219
A. Asıl Borcun Durumu	219
B. Temerrüt ve İmkânsızlık Halinde	222
C. Zamanaşımı	222
D. Teminatlar Bakımından	223
E. İfa Uğruna Edimin Ayıplı Olması veya Zapta Uğraması Halinde	223
V. İfa Uğruna Edimin Benzer Kurumlarla Karşılaştırılması	226

A. Yenileme ile Karşılaştırılması.....	226
B. Teminat Amacıyla Edim ile Karşılaştırılması	227
C. İfa Yerine Edim ile Karşılaştırılması	233
1. İfa Yerine Edim ve İfa Uğruna Edim Arasındaki Farklar	233
2. İfa Yerine Edim mi İfa Uğruna Edim mi Kararlaştırıldığının Belirlenmesi	235
SONUÇ	241
KAYNAKÇA	249

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	: Ankara Barosu Dergisi
Abs.	: Absatz
Art.	: Artikel (Madde)
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AÜSBFD	: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi
b.	: Bent
BATİDER	: Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi
BGB	: Bürgerliches Gesetzbuch (Alman Medeni Kanunu)
BGE	: Entscheidungen des Schweizerischen Bundesgerichtes (İsviçre Federal Mahkemesi Kararları)
BGH	: Bundesgerichtshof (Alman Federal Yüksek Mahkemesi)
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
dn.	: dipnot
DEÜHFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
E.	: Esas
eBK	: 818 sayılı mülga Borçlar Kanunu
Ed.	: Editör
Einl.	: Einleitung (Giriş)
EÜHFD	: Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
ERÜHFD	: Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
E.T.	: Erişim Tarihi
f.	: fıkra
ff.	: folgende (takip eden)
GÜHFD	: Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi

GSÜHFD	: Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
İAÜHFD	: İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İBD	: İstanbul Barosu Dergisi
İİK	: 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu
İnÜHFD	: İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
İş K.	: 4857 sayılı İş Kanunu
İÜHFM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
İÜMHAD	: İstanbul Üniversitesi Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi
JA	: Juristische Arbeitsblätter
JR	: Juristische Rundschau
JuS	: Juristische Schulung
JURA	: Juristische Ausbildung
JZ	: JuristenZeitung
K.	: Karar
Kn.	: Kenar numarası
Krş.	: Karşılaştırınız
KHÜHFD	: Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Komm.	: Kommentar (Şerh)
m.	: madde
MHB	: Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni
MÜHFHAD	: Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
mük.	: mükerrer
N.	: Not/Nummer
NJW	: Neue Juristische Wochenschrift
NJW-RR	: Neue Juristische Wochenschrift Rechtsprechungs-Report Zivilrecht
OR	: Obligationenrecht (İsviçre Borçlar Kanunu)
parag.	: paragraf numarası
RG.	: Resmi Gazete
Rn.	: Randnummer(n) (kenar numarası)
Rz.	: Randziffer (kenar numarası)

s.	: sayfa
S.	: Sayı
SchKG	: Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs (İsviçre İcra ve İflas Kanunu)
SÜHFD	: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
T.	: Tarih
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TKHK	: 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
vd.	: ve devamı
Vol.	: Volume
Vorbem.	: Vorbemerkungen (ön düşünceler)
VUK	: 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
WM	: Zeitschrift für Wirtschafts- und Bankrecht
Y.	: Yıl
Yarg.	: Yargıtay
ZGB	: Schweizerisches Zivilgesetzbuch (İsviçre Medeni Kanunu)
ZPO	: Zivilprozessordnung (Alman Medeni Yargılama Usulü Kanunu)